

Raport de evaluare a Strategiei Naționale de Dezvoltare 2008-2011, pentru perioada septembrie 2009 – septembrie 2010

4.2.1.1. Eficientizarea managementului resurselor umane pentru utilizarea rațională a cadrelor existente și pentru formarea adecvată, diversificată și performantă de cadre în sistemul de sănătate:

(i) motivarea pe toate căile a personalului medical pentru a se angaja și a profesia în sistemul sanitar, în special în localitățile rurale, prin care să se asigure echitatea și transparența deciziilor de promovare profesională și managerială a acestora;

Promovarea politicii eficiente de management al resurselor umane este în continuare o condiție indispensabilă îmbunătățirii stării sănătății populației și sporirii calității serviciilor de sănătate. Angajarea personalului medical, mai ales al tinerilor specialiști în localitățile rurale și raionale¹ este un proces care se realizează permanent.

În anul 2009 au fost repartizați în localitățile rurale și raioane 102 de medici și 641 asistenți medicali, tineri specialiști pentru care pînă la 31 decembrie 2009 s-au achitat din bugetul de stat 7.394,1 mii lei, în calitate de facilități pentru tineri specialiști.

În perioada 01.01.2010 - 01.09.2010 au fost repartizați pentru angajare în câmpul muncii, conform prevederilor HG Nr.1345 din 30.11.2007 în localitățile rurale și raionale 72 medici și 345 de lucrători medicali cu studii medii, tineri specialiști.

În conformitate cu prevederile HG Nr.1345 din 30.11.2007, Ministerul Sănătății, în anul 2010, a continuat să aloce cîte 30 mii lei pentru medici și 24 mii lei pentru lucrători medicali cu studii medii, tineri specialiști, angajați în mediul rural.

În perioada 01.01.2010-01.09.2010 a fost achitată suma de 1612,5 mii lei.

Tabel 1. Acordarea indemnizațiilor pentru tinerii specialiști în instituțiile medicale din localitățile rurale și raioane în baza facilităților²

Categorია, tineri specialiști	Medici					Asistenți medicali cu studii medii					TOTAL
	2006	2007	2008	2009	total	2006	2007	2008	2009	total	
Angajați	53	71	71	78	273	87	131	254	230	702	975
eliberați	-2	-8	-4	-3	-17	-3	-11	-8	-5	-27	- 44
TOTAL	51	63	67	75	256	84	120	246	225	675	931

¹ HG Nr.1345 „Cu privire la acordarea facilităților tinerilor specialiști cu studii medicale și farmaceutice” din 30.11.2007

² Informație, conform evidenței contabile a MS.

Pe anii 2006-2009 au fost alocate din buget, pentru tinerii specialiști angajați în localitățile rurale și raioane, conform prevederilor HG Nr.1345 din 30.11.2007, 15,4 mln. lei.

Totodată, în contextul realizării acțiunilor de analiză a situației existente cu privire la resursele umane din domeniul sănătății și elaborarea strategiilor de menținere a gradului necesar de competență, Ministerul Sănătății cu suportul Organizației Internaționale pentru Migrație, au elaborat softul „Baza de date a resurselor umane din sistemul sănătății”, pentru evidența eficientă a cadrelor medicale.

În vederea asigurării echității și transparenței deciziilor de promovare profesională și managerială a personalului medical, în conformitate cu Regulamentul privind numirea în funcție pe bază de concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare publice (aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1079 din 02.10.2007) pe perioada septembrie 2009 – septembrie 2010 a continuat implementarea mecanismului de angajare prin concurs a conducătorilor instituțiilor medico-sanitare din sistemul public de sănătate.

În perioada menționată au fost organizate concursuri pentru ocuparea funcției de director la 20 instituții din subordinea MS și 8 instituții medico-sanitare publice raionale.

În cadrul Proiectului SSAS, în prima jumătate a anului curent, a fost selectat și contractat un consultant local pe o perioadă de 12 luni, pentru a acorda asistență tehnică grupului de lucru în elaborarea Strategiei resurselor umane și a Planului de acțiuni pentru implementarea acesteia, instituit prin ordinul MS nr. 88 – p § 5 din 29 iunie 2010, pentru evaluarea resurselor umane din sistem.

Toate materialele privind activitățile în procesul de elaborare a Strategiei sunt publicate pe pagina web a Ministerului Sănătății.

(ii) îmbunătățirea politicilor de formare a cadrelor în învățământul medical și farmaceutic

În conformitate cu prevederile HG Nr. 443 din 28 mai 2010 „Cu privire la planurile de înmatriculare în anul 2010 în învățământul superior, mediu de specialitate și secundar profesional”, a fost organizată admiterea în USMF „N. Testemițanu” și Colegiile de Medicină.

Totodată, în a. 2009 Ministerul Sănătății de comun cu mediul academic al USMF „N. Testemițanu” și alte instituții cointeresate au elaborat proiectul Concepției de dezvoltare a telemedicinii în Republica Moldova, care include compartimentul de instruire profesională continuă a medicilor cu implementarea pe etape a procesului de instruire la distanță, avînd drept obiectiv diversificarea formelor de instruire continuă, facilitarea accesului cadrelor medicale la instruire fără întreruperea activității profesionale și prestării serviciilor medicale pacienților.

Astfel, în vederea diversificării formelor de educație medicală continuă, în a. 2009 a fost procurat și instalat echipament telemedical în Institutul Oncologic, Institutul Neurologie și Neurochirurgie și Spitalul Clinic mun. Bălți.

În cadrul proiectului „Suport pentru Reforma Sănătății: Fortificarea AMP in Moldova”, implementat de Consorțiul ICON/BBI/ UNICON/IRIS au fost pregătiți 52 formatori cu scop de a consolida capacitățile, cunoștințele și competențele personalului medical din AMP și 1101 lucrători medicali cu studii medii. Astfel, pînă la 31 decembrie 2009, au fost instruiți 127 medici de familie, 153 asistente medicale ale medicului de familie și 44 coordonatori de Centre de sănătate, în domeniul managementului practicii medicinei de familie. În semestrul I al anului 2010 au fost instruiți 135 de coordonatori ai Centrelor de Sănătate.

Conform ordinului MS nr. 442 din 23.06.2010 „Cu privire la organizarea seminarelor de instruire regională în domeniul Conturilor Naționale în Sănătate (CNS)”, pînă la 01.09.2010 au fost instruite 272 persoane din 191 instituții medico-sanitare din țară, responsabile de blocul economico-financiar. Urmează a fi instruite încă 98 de persoane din 62 de instituții medico-sanitare, pînă la 15 septembrie 2010.

Au beneficiat de instruire în domeniul managementului calității asistenței medicale 436 de medici, cadre didactice, medici-rezidenți și asistenți medicali.

În cadrul proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială”, finanțat de Banca Mondială, a fost elaborată și aprobată o curricula pentru medicii de familie și asistenților

medicali, care se implementează de către USMF „N. Testemițanu” și Colegiul Național de Medicină și Farmacie.

4.2.1.2. Eficientizarea serviciilor de sănătate prin adaptarea acestora la noile necesități și prin optimizarea cheltuielilor în instituțiile medico-sanitare publice fără a pierde din calitate și accesibilitate:

(i) creșterea rolului medicinei primare în cadrul asistenței medicale integrate, modernizarea medicinei secundare, crearea centrelor de performanță, dezvoltarea asistenței medicale comunitare, a îngrijirilor la domiciliu și a celor paliative, sporirea rolului parteneriatului public-privat în furnizarea serviciilor de sănătate;

Sporirea rolului medicinei primare în cadrul asistenței medicale integrate s-a realizat preponderent prin delimitarea juridică a asistenței medicale primare, atribuirea responsabilităților și drepturilor corespunzătoare sarcinilor. În conformitate cu ordinul MS nr. 404 din 30.10.2007 ”Cu privire la delimitarea juridică a asistenței medicale primare la nivel raional”, începând cu 01 ianuarie 2008, MS a inițiat procedura de delimitarea juridică a serviciului de asistență medicală primară de cel spitalicesc și specializat de ambulator.

În primele 8 luni ale a. 2010 au fost fondate 20 Centre de Sănătate autonome (inclusiv unul privat). La moment activează în baza contractelor încheiate direct cu Compania Națională de Asigurări în Medicină 47 Centre de Sănătate, comparativ cu 25 în a. 2009.

Reforma dată a contribuit la încurajarea inițiativelor, asumarea riscurilor și responsabilităților, crearea unei comunicări mai reușite cu comunitatea, asigurarea transparenței, conlucrare directă cu administrația publică locală, simplificarea soluționării problemelor, în special în mediul rural.

În scopul menținerii și ameliorării stării de sănătate a populației prin dezvoltarea și fortificarea continua a medicinei de familie, asigurarea accesului echitabil la serviciile de asistență medicală primară de calitate și cost eficiență, orientată spre satisfacerea necesităților de sănătate de bază ale comunității, susținerea și realizarea intervențiilor de prevenție, promovare a sănătății, tratament și supraveghere a stării sănătății individului și familiei acestuia, Ministerul Sănătății a aprobat Strategia de dezvoltare a Asistenței Medicale Primare pentru anii 2010-2013 (ordinul nr. 460 din 01.07.2010).

Sectorul asistenței medicale primare a fost fortificat și prin majorarea ponderii alocărilor din fondul de bază al asigurării obligatorii de asistență medicală către medicina primară. Astfel, în conformitate cu prevederile Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2009 nr. 263-XVI din 11.12.2008 și Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe anul 2010 nr.128-XVIII din 23.12.2009, în urma modificărilor operate, s-a menținut cota de 30% din alocările fondului de bază pentru asistența medicală primară. Pentru 7 luni ale a. 2010 serviciile de asistență medicală primară au fost achitate în sumă de 566,9 mln. lei, ceea ce constituie 32,1% din fondul de bază.

În scopul modernizării și eficientizării asistenței medicale spitalicești, cu suportul consultantului local în domeniu și în baza Planului elaborat de consultantul internațional, MS a elaborat Programul de dezvoltare a asistenței medicale spitalicești pe anii 2010-2012, care a fost aprobat prin Hotărâre de Guvern Nr. 379 în 07.05. 2010.

În perioada raportată au fost elaborate și înaintate spre aprobare: Registrul spitalelor, și Legea spitalelor.

Cu suportul consultantului local a fost elaborat Studiul de fezabilitate a Institutului Oncologic de către un Consultant internațional. Raportul Final al acestui studiu a fost prezentat și aprobat de MS în luna iunie a. 2010. Acest studiu identifică și argumentează un șir de

recomandări pentru eficientizarea asistenței medicale oncologice și va fi utilizat în elaborarea Programului de stat în domeniul oncologic și atragerea investițiilor în domeniu.

Fortificarea **Centrului de Performanță în baza Spitalului Clinic Republican** are ca obiectiv final îmbunătățirea accesului populației republicii la asistență medicală de performanță.

După finalizarea studiului de fezabilitate în a. 2009, s-a trecut la faza de proiectare. Resursele necesare pentru primele etape în crearea acestui Centru sunt prevăzute în acordurile semnate cu Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei, Banca Mondială și Comisia Europeană. În baza studiului de fezabilitate, au fost definitivați Termenii de Referință/Caietul de Sarcini pentru selectarea companiei de proiectare a lucrărilor de construcție și reconstrucție a Spitalului Clinic Republican.

Ca urmare a necesității definitivării unor situații și acțiuni cu impact major asupra viitorului proces de proiectare a lucrărilor civile, a fost extins termenul de depunere a ofertelor până la 27.07.2010. Se planifică ca activitatea de proiectare să fie efectuată pe parcursul a cel mult 12 luni începând cu luna ianuarie 2011. Astfel, Proiectul SSAS este necesar de a fi extins până după data limită de 31.08.2011, pentru realizarea acestor activități.

În contextul creării Centrului de performanță în baza IMSP SCM Bălți, pe parcursul semestrului I anul 2010, faza I de creare și reconstrucție în baza Spitalului Clinic Municipal Bălți a fost finalizată.

Spitalului Clinic Municipal Bălți este operațional, fiind renovată infrastructura și a echipamentul medical.

Pentru anul 2009 în vederea dezvoltării parteneriatului public-privat, Ministerul Sănătății a prezentat Ministerului Economiei și Comerțului propuneri de completare a proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, cu referință la eliminarea monopolului statului asupra nașterilor, tratamentului cancerului și a bolilor psihice (modificarea și completarea Legii nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi) și excluderea din Legea ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 martie 1995 a interdicțiilor ce țin de activitatea agenților economici privați, care activează în condițiile Legii cu privire la parteneriatul public-privat, pe teritoriul instituțiilor medico-sanitare publice.

Cu suportul consultantului internațional a fost elaborat și aprobat Raportul final privind Strategia pentru eliminarea barierelor în furnizarea de servicii private de sănătate și operarea integrată a serviciilor publice și private în Republica Moldova. În baza recomandărilor din raport, MS și ME au înaintat propuneri de modificare a cadrului juridic în scopul implementării Parteneriatului public-privat (PPP) în Republica Moldova. În primul semestru al anului 2010, au intrat în vigoare modificările Legii 845 din 03.01.1992. Prin Legea nr. 117 din 17.07.2010 a fost modificată și completată Legea ocrotirii sănătății nr. 411- XIII din 28.03.1995 (MO al RM, nr. 126-128/408 din 23.07.2010), care permite agenților economici privați să activeze în baza contractelor parteneriatul public-privat pe teritoriul instituțiilor medico-sanitare publice. Totodată, este în proces de modificare Legea nr. 179 din 10.07.2008.

În semestrul II a. 2009 a fost elaborată Strategia pentru eliminarea barierelor în furnizarea de servicii private de sănătate și operarea integrată a serviciilor publice și private în RM, Ministerul Sănătății (MS) și Ministerul Economiei (ME) au înaintat propuneri de modificare a cadrului juridic în scopul implementării PPP în RM.

Agenția responsabilă pentru aprobarea și monitorizarea proiectelor PPP a fost creată în cadrul Ministerului Economiei (ME). Doi reprezentanți de la ME acordă suport pentru implementarea primelor proiecte de PPP în sănătate.

În lunile iunie-iulie curent, MS a semnat cu Corporația Financiară Internațională (IFC) un Acord pentru asistență tehnică în realizarea a două proiecte de PPP în sănătate: serviciul de radioterapie din cadrul Institutului Oncologic și serviciul de imagistic din cadrul Spitalului Clinic Republican.

Un pas important în dezvoltarea asistenței medicale comunitare, a îngrijirilor la domiciliu și a celor paliative este elaborarea cadrului normativ necesar prestării acestor servicii. Astfel, Ministerul Sănătății a emis Ordinul nr. 333 din 19 august 2008, „Cu privire la organizarea îngrijirilor medicale la domiciliu”, prin care au fost stabilite tehnicile și standardele privind îngrijirile medicale comunitare și la domiciliu, precum și Ordinul MS nr. 154 din 1 iunie 2009

„Cu privire la organizarea serviciilor de îngrijiri paliative”, prin care a fost aprobat Regulamentul cu privire la organizarea serviciilor de îngrijiri paliative. Prin acest ordin au fost stabilite principiile de bază ale serviciilor de îngrijiri paliative, modul de organizare a serviciilor de îngrijiri paliative, criteriile de selectare a beneficiarilor, obligațiunile și drepturile prestatorilor de îngrijiri paliative. În același context, în vederea asigurării contractării prestatorilor de servicii de îngrijiri medicale la domiciliu, au fost elaborate costurile unui caz asistat de îngrijiri medicale prestate în condiții de staționar/hospice (îngrijiri paliative) pentru anul 2010, care se utilizează la contractarea acestor servicii de către Compania Națională de Asigurări în Medicină.

(ii) consolidarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor din sistemul de sănătate și de învățământ medical, inclusiv prin optimizarea cheltuielilor la serviciile nemedicale, prin alocarea mai eficientă a resurselor destinate implementării tehnologiilor medicale performante, prin dotarea cu echipament medical și cu rețele informaționale unificate care să furnizeze un anumit tip de informații, precum și prin îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului medical și de întreținere a pacienților;

În cadrul sub-componentei 1, „Dezvoltarea asistenței medicale primare” al Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (SSAS), sunt planificate de a fi reabilitate 65 de Centre de Sănătate. Avem succese și realizări, cum ar fi reabilitarea/construcția a 15 Centre de Sănătate din zonele rurale.

În urma Studiului de fezabilitate a Asistenței Medicale Primare efectuat, conform principiilor de prioritizare coordonate, a fost luată decizia de a începe lucrările de reabilitare a 35 de Centre de Sănătate. Ulterior, după calamitățile din vara a. 2008, au fost incluse încă 4 Centre de Sănătate. Astfel, numărul total actual planificat pentru reconstrucție este de 39 Centre de sănătate, repartizate în 3 loturi. Recent au fost aprobate și celelalte 34 de Centre de Sănătate (lotul 4), care urmează a fi renovate în cadrul proiectului SSAS, ordinul MS nr. 492 din 16.07.2010 „Cu privire la aprobarea listei instituțiilor de asistență medicală primară”.

În procesul de proiectare la reconstrucție și pentru construcțiile noi au fost aplicate standardele aprobate prin ordinul MS nr. 111 din 17.03.2008. Pentru Centrele de Sănătate din lotul 2 și 3 au fost finisate lucrările de proiectare, cu excepția a 3 Centre de Sănătate. Proiectarea lucrărilor de reconstrucție și construcție a fost efectuată de 2 companii locale.

În scopul economisirii surselor financiare și a urgentării demarării proiectării Centrelor de Sănătate din lotul 4, în adresa Băncii Mondiale s-a înaintat propunerea de a folosi pe viitor proiecte-tip cu ajustarea lor la teren, respectiv, care vor costa mai puțin.

În scopul realizării cu succes și în termen al activităților menționate, au fost selectați și contractați doi consultanți locali în lucrări civile pentru această sub-componentă. Actualmente, sunt semnate contractele cu companiile de construcție pentru renovarea a 16 Centre de Sănătate, lucrările demarând din luna iulie curent.

Pe perioada 01.01.2010 – 01.09.2010 au continuat lucrările de reconstrucție a clădirilor Spitalului de ftiziopneumologie din s. Vorniceni, pentru care au fost valorificate surse bugetare în sumă de 13659024,22 lei. Astfel, au fost finalizate lucrările la blocul patomorfologic, au continuat lucrările de reconstrucție a blocului curativ nr. 2 și a fost inițiate lucrările pentru modernizarea rețelelor externe inginerești (apă, canalizare, comunicații etc.). În semestrul I a. 2010 au fost realizate activități de reconstrucție a blocului nr. 2 al Spitalului de ftiziopneumologie din s. Vorniceni. Pentru reconstrucția rețelelor inginerești exterioare și amenajarea teritoriului (tranșa II) au fost efectuate lucrări în valoare de 858.196 lei. Lucrări supraveghere de autor au fost realizate în sumă de 4.112 lei. În I semestru 2010 nu au fost alocate surse financiare bugetare pentru dotarea cu echipament a sistemului de sănătate, inclusiv a Spitalului de boli tuberculoase "Vorniceni", r-nul Strășeni. Urmare indicației Ministerului

Finanțelor, au fost micșorate cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, inclusiv din contul surselor care erau planificate pentru procurarea transportului sanitar.

În perioada 01.01.2010- 01.09.2010, pentru lucrările de reparație a IMSP Spitalul Clinic de psihiatrie s-au alocat 2092167,78 lei.

În semestrul I a. 2010, în scopul îmbunătățirii calității asistenței medicale de urgență, prin intermediul proiectului Băncii Mondiale au fost procurate a 10 ventilatoare și distribuite secțiilor de reanimare din instituțiile medicale din republică. Fundația „Doctor Schille”, Germania a oferit în calitate de ajutor umanitar 12 unități de mașini pentru anestezie, pompe de infuzie, aparate de respirație artificială și consumabile, prin intermediul Asociației medicilor anesteziologi și reanimatologi din RM.

Au continuat activitățile de construcție și reconstrucție a obiectelor instituțiilor de învățământ medical superior și mediu de specialitate, pentru care pînă la 31 decembrie 2009 au fost valorificate surse bugetare în sumă de 1.267,5 mii lei (Centrul de cultivare a plantelor medicinale al USMF N. Testemițanu, satul Bardar, raionul Ialoveni; Clinica Universitară AMP, tranșa a II-a; Centrul de formare profesională a lucrătorilor medicali și farmaceutici mun. Bălți; reconstrucția clădirilor și rețelelor ingineresti ale Colegiului Național de Medicină și farmacie din Chișinău și clădirii Colegiului de medicină din or. Cahul). Iar, pentru modernizarea bazei tehnico-materiale a învățământului medical superior și mediu de specialitate pînă la 31 decembrie 2009 au fost valorificate surse bugetare în sumă de 4860,1 mii lei.

Din bugetul de stat pentru anul 2010, pentru instituțiile de învățământ subordonate Ministerului Sănătății sunt prevăzute cheltuieli: reparații curente ale clădirilor și încăperilor în sumă de 4195,6 mii lei; reparații curente ale utilajului și inventarului – 338.7 mii lei; formare profesională - 161.3 mii lei; servicii editoriale - 337,8 mii lei; manuale, materiale didactice, practică pedagogică și de specialitate a studenților, literatura tehnico – științifică și metodică – 1949,3 mii lei; reparația capitală – 2517,1 mii lei.

În cadrul proiectului Băncii Mondiale „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (SSAS), Compania Top Konsult, Germania a elaborat Planul General al Spitalelor, care la moment este finalizat, și care are parte componentă lista utilajului din dotarea instituțiilor medico-sanitare publice spitalicești subordonate Ministerului.

Este elaborat proiectul hotărârii de Guvern prin care urmează a fi aprobat Regulamentul, structura și efectivul-limită al Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, astfel va fi instituită autoritatea care va asigura managementul în domeniul dispozitivelor medicale.

Concomitent, în cadrul proiectului Regionalizarea Serviciilor Pediatriche de Urgență și Terapie Intensivă în Republica Moldova (REPEMOL), cu participarea Direcției Elvețiene pentru Dezvoltare și Cooperare, a fost elaborat Registrul electronic de evidență a dispozitivelor medicale – open MEDIS, care urmează a fi implementat în 6 instituții medico-sanitare publice.

Prin ordinul MS nr. 577 din 18 august 2010 „Cu privire la proiectul-pilot de implementare a sistemului software de evidență a dispozitivelor medicale” a fost creat Centrul-pilot de implementare a software de evidență a dispozitivelor medicale.

În acest context, a fost solicitată și asistența tehnică a Biroului regional OMS în vederea elucidării problemelor în gestionarea dispozitivelor medicale, acordarea suportului privind elaborarea unui soft pentru asigurarea mentenanței electronice a registrului utilajelor în instituțiile medico-sanitare publice. Reprezentanții Biroului regional OMS urmează să viziteze Republica Moldova în perioada 26-29 septembrie 2010.

La momentul actual achizițiile electronice nu sunt implementate de către autoritățile responsabile de domeniu. Urmează a fi extinsă pilotarea achizițiilor publice electronice la etapa implementării și în cadrul unor autorități contractante din domeniul sănătății.

Pe parcursul semestrului II a. 2009 a continuat etapa de implementare a Sistemului Informațional Automatizat pentru secția de Achiziții Publice în cadrul Agenției Medicamentului. A fost finalizată elaborarea Caietului de sarcini pentru Sistemul Informațional Automatizat din spitalul de ftiziopneumologie Vorniceni.

Cu scop de a asigura managementul integru al medicamentelor și dispozitivelor medicale pentru sistemul de sănătate a fost elaborat și este la etapa de avizare proiectul HG, prin care

Agenției Medicamentului i se atribuie competențe în implementarea politicilor în domeniul dispozitivelor medicale.

În scopul reglementării și asigurării controlului asupra prețurilor la medicamente, prin modificările HG 777 din 27.11.2009 „Pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia” la 10.08.2010 a fost creat serviciul de monitorizare a înregistrării prețurilor de producător la medicamente, care activează în cadrul MS conform prevederilor HG 525 din 22.06.2010. Este în proces elaborare a Regulamentului de activitate al acestuia. Prin ordinul Agenției medicamentului a fost fondat ghișeul unic în cadrul Agenției Medicamentului care a început recepționarea pachetelor de documente propus pentru înregistrarea prețurilor de deținători al certificatelor de înregistrare a medicamentelor.

În noiembrie 2009 a fost recepționat echipament medical pentru fortificarea serviciului perinatologic din republică în valoare totală de circa 700 de mii de dolari SUA, oferit de Banca de Dezvoltare a Consiliului European și Comitetul Național pentru UNICEF din Elveția, prin intermediul UNICEF Moldova. Echipamentul a fost distribuit Centrului Perinatologic de nivelul III și celor 10 Centre Perinatologice de nivelul II din republică. Au fost procurate și 5 aparate de ultrasunet performante Doppler (câte 1 aparat la Ungheni, Bălți, SCM nr. 1 și 2 aparate la ICȘOSMșiC). Concomitent, a fost instruit personalul medical care va pune în aplicare echipamentul medical procurat.

Un suport semnificativ pentru instituțiile medicale îl are proiectul moldo-elvețian „Regionalizarea serviciilor pediatrie de terapie intensivă și urgență în RM”. În perioada de referință a fost recepționat și instalat în ICȘOSMC, SCM Bălți, SCM „V. Ignatenco” echipament medical modern pe 31 poziții, în sumă de 1.418.604,31 EUR. În proces de achiziții sunt încă 6 echipamente medicale neofertate.

De comun acord cu Programul Preliminar de Țară „Provocările Mileniului” au fost lansate paginile web al instituțiilor medico-sanitare publice. De asemenea s-a ajuns la etapă finală implementarea aplicației CTS Manager pentru SIA „Serviciul de Sînge” și s-a creat infrastructura telecomunicațională închisă și securizată pentru Serviciul de Sînge.

A continuat implementarea SIME SIDA, iar SIA „Sistemul perfecționat de supraveghere epidemiologică a Gripei aviare și altor maladii infecțioase” a ajuns la etapa de dare în exploatare industrială.

Cu suportul proiectului Băncii Mondiale „Controlul gripei aviare și gradul de pregătire în caz de pandemie umană și activitățile de răspuns” a fost dotat cu utilaj de ultima generație Laboratorul de diagnosticare a gripei din cadrul Centrului Național Științifico-Practic de Sănătate Publică, funcțional din martie 2010, valoarea estimativă a investiției fiind de 11 mln. lei.

În cadrul proiectului „Suport pentru Reforma Sănătății: Fortificarea AMP in Moldova”, implementat de Consorțiul ICON/BBI/ UNICON/IRIS a fost elaborat softul Sistemului Informațional Automatizat MEDEX 2.0, destinat medicinei primare. Fiind apreciat pozitiv Sistemul Informațional Automatizat MEDEX 2.0, conform ordinul MS nr. 617 din 07.09.2010 se extinde pilotarea softului nominalizat în republică.

A fost creată și implementată în toate instituțiile medico – sanitare primare rurale baza de date „Registrul persoanelor înregistrate în instituțiile medico-sanitare, ce prestează asistență medicală primară în cadrul sistemului de asigurare obligatorie de asistență medicală”.

(iv) dezvoltarea și implementarea sistemului de management al calității, orientat spre asigurarea securității, respectarea drepturilor pacientului și protecția drepturilor profesionale ale medicilor;

Îmbunătățirea calității serviciilor medicale, asigurarea respectării drepturilor pacienților, protecția drepturilor profesionale ale medicilor, precum și sporirea nivelului de satisfacție a pacienților au fost prioritare în activitatea Ministerului Sănătății pe parcursul perioadei septembrie 2009 – septembrie 2010.

Astfel, în vederea îmbunătățirii continue a calității asistenței medicale, a fost finalizată testarea sistemului instituțional de asigurare a calității serviciilor medicale.

Prin ordinul MS nr.139 din 03.03.2010 a fost creat sistemul instituțional de management al calității asistenței medicale, prin crearea Consiliului Calității în toate instituțiile medico-sanitare din țară. Pentru fortificarea componentei de evaluare a calității, prin ordinul MS nr. 114 din 18.02.2010 este în proces de elaborare setul de indicatori ai calității asistenței medicale.

De asemenea, a fost elaborat proiectul Concepției calității asistenței medicale care, în prezent, este în proces de definitivare, fiind remis în adresa instituțiilor internaționale pentru consultări și recomandări.

La 18 decembrie a. 2009 a fost organizat seminarul internațional „Managementul calității și auditul clinic” cu participarea unui expert din Marea Britanie, care a prezentat experiența acestei țări în domeniul asigurării calității serviciilor medicale.

Întru implementarea Protocoalelor clinice naționale și Protocoalelor clinice standardizate pentru medicii de familie aprobate, în semestrul II al anului 2009 au fost organizate 10 seminare instructive zonale la care au participat 1481 medici, cadre didactice, medici-rezidenți și asistente medicale.

În perioada septembrie 2009 - 01 septembrie a. 2010 au fost elaborate și aprobate prin ordinele Ministerului Sănătății: 28 Protocoale clinice naționale; 35 Protocoale clinice standardizate; 9 Protocoale clinice standardizate pentru medicii neonatologi din secțiile de reanimare și terapie intensivă; 10 Protocoale clinice standardizate pentru medicii pediatri din secțiile de reanimare și terapie intensivă pediatrică; 3 ghiduri practice medicale, inclusiv „Ghidul național privind triajul medical în incidente soldate cu victime multiple și dezastre.”; 6 algoritmi de testare a sîngelui donat; 2 algoritmi de cercetare izoserologică și compatibilitate sanguină.

A fost organizată monitorizarea implementării sistemului de Audit medical în 9 teritorii și 33 de instituții medico-sanitare publice.

În a. 2009, trimestrul IV, în scopul asigurării unui standard de calitate a actului medical chirurgical, au fost ajustate și puse în aplicare în instituțiile medico-sanitare spitalicești din republică *Lista de evaluare a siguranței chirurgicale a pacienților și Manualul de implementare a acesteia*, elaborate de OMS. Întru îmbunătățirea continuă a calității serviciilor acordate populației de către instituțiile și întreprinderile medico-sanitare și farmaceutice, acestea sunt supuse procedurii de evaluare și acreditare în sănătate.

Standardele de evaluare și acreditare sunt permanent actualizate în context cu modificările și completările actelor legislative și normative din domeniul sănătății.

Ultima actualizare a standardelor de evaluare și acreditare a tuturor instituțiilor medico-sanitare, inclusiv și celor de asistență medicală primară, a fost efectuată la ședința Prezidiului CNEAS din 29 ianuarie 2010 (Proces-verbal nr. 1 din 29 ianuarie a. 2010).

Astfel, Standardele de bază de evaluare și acreditare ale instituțiilor de asistență medicală primară prevăd: Criteriul 6.3.2. Componenta și numărul de încăperi ale instituției în corespundere cu ordinul MS nr. 111 din 17.03.2008 „Cu privire la aprobarea cerințelor pentru sediile instituțiilor asistență medicală primară”; Criteriul 6.4.1. Instituția este dotată cu echipament medical necesar conform prevederilor ordinului comun al MS și CNAM nr. 144/65-A din 12.04.2007 „Cu privire la dotarea instituțiilor medicale primare”.

Prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 437 din 30 noiembrie 2009, a fost aprobat orarul evaluării și acreditării instituțiilor și întreprinderilor medico-sanitare și farmaceutice pentru anul 2010.

În perioada noiembrie a. 2009 – septembrie a. 2010 au fost evaluate și acreditate 18 instituții medico-sanitare publice de AMP.

Au fost acreditate condiționat pe termen de 6 luni fără eliberarea Certificatului de acreditare 3 instituții medico-sanitare publice de AMP. Nu a fost acreditat CS autonom Sărăteni (r-nul Leova).

Compania Națională de Asigurări în Medicină permanent monitorizează volumul și calitatea serviciilor medicale acordate de prestatorii serviciilor medicale prin organizarea controalelor planificate, inopinate și operative. Rezultatele monitorizării pentru a. 2009 au fost incluse în rapoartele anuale ale MS și CNAM.

În perioada noiembrie-decembrie a. 2009 Direcția Evaluare și Control a CNAM și experții agențiilor teritoriale au efectuat 97 controale în instituțiile medicale contractate privind volumul și calitatea serviciilor medicale prestate în cadrul asigurărilor obligatorii de asistență medicală, cu emiterea actelor și dispozițiilor de rigoare.

În perioada lunilor ianuarie-iulie ale a. 2010 au fost efectuate 347 de astfel de controale. Activitatea a fost îndreptată spre asigurarea accesibilității persoanelor asigurate la servicii de calitate, respectarea volumului prevăzut în standardele medicale și protocoalele instituționale, respectarea condițiilor contractuale de către instituțiile medicale contractate, informatizarea populației despre serviciile medicale acordate, afișarea numerelor de telefoane – linia fierbinte 0 800 99999 cu apel gratuit și 200-240 - Direcția Evaluare și Control a CNAM și telefoanelor liniei ferbinți ale Ministerului – 721010 și linia ferbinte a MS 080071010.

Prin intermediul liniilor fierbinți, paginilor Web a MS și CNAM, solicitărilor parvenite în scris, discuțiilor publice cu cetățenii, MS și CNAM recepționează iregularitățile ce se referă la volumul și calitatea serviciilor medicale, încălcarea drepturilor persoanelor asigurate prin refuzul prestării serviciilor medicale sau prestarea serviciilor necalitative. Permanent se întreprind măsuri de soluționare a situațiilor neadecvate, la necesitate se efectuează controale inopinate cu întreprinderea măsurilor de rigoare și înlăturarea încălcărilor confirmate. Astfel, în perioada 8 luni a. 2010 au fost efectuate 27 controale de către CNAM și 32 controale de către MS cu informarea solicitanților privind rezultatele acestora. În cadrul controalelor a fost efectuată chestionarea anonimă a persoanelor spitalizate, rezultatele fiind prezentate conducerii instituțiilor medicale și Fondatorului (Ministerul Sănătății ori organului administrativ local). Au fost efectuate 2 controale mixte cu Serviciul Control Financiar și Revizie al Ministerului Finanțelor și 1 control cu Centrul de Combatere al Crimelor Economice și Corupției.

Întru executarea alin. (4) art. 7 și 14 al Legii „Cu privire la prevenirea și combaterea corupției”, nr. 90 din 25.04.2008, pct. 2, HG „Cu privire la aprobarea Metodologiei de evaluare a riscurilor de corupție în instituțiile publice”, nr. 906 din 28.07.2008, a fost emis ordinul MS „Cu privire la constituirea grupului de lucru pentru autoevaluarea riscurilor de corupție” nr. 246 din 15.04.2010.

Reieșind din necesitatea stabilirii cadrului juridic privind autorizarea exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice prin adoptarea unui cadru normativ în conformitate cu legislația comunitară, a fost prezentat spre avizare proiectul HG privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede implementarea Licențierii activităților profesionale medicale.

(v) fortificarea sănătății mamei și a copilului în concordanță cu ODM prin oferirea de servicii de consiliere, în special pentru pacienții proveniți din familii cu copii mici și socialmente vulnerabile și prin implicarea efectivă a comunităților și a autorităților administrației publice locale;

În scopul asigurării asistenței medicale calitative și accesibile nou – născuților și femeilor gravide a fost revizuit serviciul perinatologic din republică, și aprobate prin ordinul Ministerului Sănătății nr.62 din 29.01.2010: Structura Serviciului perinatologic; Sistemul de referire a asistenței perinatologice; Criteriile de organizare a serviciului perinatologic regionalizat.

În scopul organizării la nivel național a diagnosticării precoce și supravegherii neonatale continue, întru sporirea supraviețuirii copiilor cu greutate mică, inclusiv extrem de mică la naștere, micșorarea invalidității și a complicațiilor neurologice tardive, și, prin urmare, creșterii calității vieții, prin ordinul Ministerului Sănătății nr. 118 din 19.02.2010 a fost instituit Serviciul republican de diagnostic și supraveghere a nou-născutului.

A fost elaborată Lista medicamentelor compensate 100% pentru copii în vârstă de la 5-14 ani, mecanismul urmînd a fi stabilit.

Prin ordinul nr.343 din 12 octombrie 2009 „Cu privire la organizarea și implementarea Anchetei Confidențiale de analiză a cazurilor de deces matern și cazurilor de proximitate de deces matern” a fost extinsă analiza cazurilor de proximitate de deces matern în următoarele

Centre Perinatologice de nivelul II: Ceadâr - Lunga, Căușeni, Orhei, Hîncești, Cahul, Edineț, Soroca, Ungheni, care va permite determinarea cauzelor reale și exacte ce au condiționat starea de proximitate, nivelul de utilizare a protocoalelor clinice, luarea deciziilor și propunerilor de ameliorare, pentru prevenirea ulterioară a deceselor materne.

Pentru a îmbunătăți accesul la servicii și informații în domeniul sănătății reproducerii în rândul populației de etnie romă, Ministerul Sănătății în comun cu Oficiul UNFPA din Moldova, în perioada 10 septembrie – 31 octombrie 2009, a desfășurat în localitățile preponderent cu populație de etnie romă Campania socială de informare „Nu uita! Sănătatea ta înseamnă sănătatea familiei tale”. În cadrul campaniei date, lucrătorii medicali (medici obstetricieni-ginecologi, medici de familie) au organizat sesiuni informative la subiectele: planificarea familiei, metode moderne de contracepție, prevenirea răspîndirii ITS, inclusiv infecția HIV/SIDA, la care au participat 535 persoane de etnie romă.

În cadrul proiectului moldo-evețian „Regionalizarea Serviciilor Pediatriche de Urgență și Terapie Intensivă în Republica Moldova” (REPEMOL), în perioada august 2009 – aprilie 2010 s-a desfășurat Campania Națională de Comunicare pe 4 arii tematice: arsuri și opăriri, intoxicații și otrăviri, sufocare cu corpi străini și înec în condiții casnice. Obiectivul acestei campanii constă în creșterea cu 25% a cunoștințelor și practicilor părinților/îngrijitorilor copiilor sub 5 ani, și a comunității privind prevenirea accidentelor casnice în rândul copiilor. Rezultatele evaluării preventive denotă următoarele:

Conștientizarea riscului în rândul populației a crescut:

de la 17,5% la 22,9% ce țin de intoxicații și otrăviri

de la 10,3% la 20,7% ce țin de înec și submersie în lichide

de la 22,7% la 30,4% ce țin de arsuri și opăriri.

Coeficientul mortalității materne reprezintă un indicator integral, care practic caracterizează aspectele medico-organizatorice, social-economice și de influențare a factorilor nocivi a mediului ambiant asupra sănătății generale a femeii și în prim plan a sănătății reproducerii.

Pe parcursul a 9 luni ale anului 2010 s-a notificat o creștere a mortalității materne, înregistrându-se 17 cazuri de decese (comparativ cu 8 cazuri în anul 2009), determinate de factori medicali și sociali.

Din totalul de 17 cazuri de decese materne, 8 cazuri sau 47,1% au fost înregistrate prin risc obstetrical direct și prin risc obstetrical indirect – 9 cazuri sau 52,9%.

În urma analizei efectuate s-a constatat, că cele mai vulnerabile din punct de vedere al accesului la servicii de sănătate calificate rămân a fi femeile din localitățile rurale – 11 cazuri de decese materne sau 65%.

Mortalitatea infantilă reprezintă un indicator specific de măsurare și descriere a stării de sănătate al copiilor și, în același timp, este considerat ca un indicator sintetic al stării de sănătate, pentru că în determinarea nivelului fenomenului sunt implicați o multitudine de factori, reflectând astfel acțiunea concomitentă asupra sănătății copilului 0-1 an, atât a factorilor economico-sociali și de mediu, cât și a celor care țin de sistemul de servicii de sănătate.

Indicele mortalității infantile la 6 luni 2010 constituie 12,4‰ comparativ cu 11,8 ‰ în aceeași perioadă a. 2009, iar indicele mortalității copiilor sub 5 ani constituie 14,7 ‰ în 6 luni 2010 și respectiv– 14,4 ‰ 6 luni 2009.³

Întru îmbunătățirea calității vieții copilului în mediul familial, prin crearea unui mecanism de colaborare intersectorial, Ministerul Sănătății, cu suportul tehnic al Grupului de Nivel Înalt pentru Copii din Moldova, a realizat pe parcursul anului 2009 un studiu „Evaluarea

³ Datele conform Centrului Național de Management în Sănătate

cauzelor mortalității infantile și a copiilor sub 5 ani la domiciliu și în primele 24 ore de spitalizare”, prin care s-au determinat domeniile de intervenție a mecanismului de colaborare intersectorial.

În rezultatul Studiului s-a constatat, că aspectul social al familiei sărace, neimplicarea sau implicarea insuficientă a sistemului de asistență socială și a autorităților publice locale condiționează în mare parte nivelul înalt al mortalității infantile și a mortalității copiilor sub 5 ani la domiciliu și în primele 24 ore de spitalizare.

Ca rezultat, Ministerul Sănătății a elaborat Regulamentul privind mecanismul de colaborare intersectorială în domeniul medico-social, în vederea prevenirii și reducerii ratei mortalității infantile și a copiilor cu vârsta de până la 5 ani la domiciliu, cu axarea obiectivelor de bază pe:

- Stabilirea responsabilităților și standardizarea procesului de coordonare și cooperare intersectorială privind prevenirea mortalității infantile și a copiilor sub 5 ani la domiciliu;
- Dezvoltarea parteneriatului intersectorial în cadrul instituțiilor publice și instituțiile societății civile în soluționarea problemelor copiilor și familiilor în situații de risc.

În prezent proiectul de Hotărîre de Guvern este prezentat spre examinare și avizare ministerelor interesate și va fi prezentat ulterior Guvernului spre aprobare.

În cadrul proiectului Băncii Mondiale „Servicii de sănătate și asistență socială” prin intermediul UNICEF, în perioada de referință, au fost distribuite femeilor gravide și celor care alăptează copii până la vârsta de 6 luni și copiilor cu vârsta de până la 2 ani circa 60 de mii de pachete alimentare.

Ministerul Sănătății a beneficiat de seturi de medicamente și echipamente medicale, pentru asistența femeilor la naștere în zonele afectate de inundații, parvenit din partea Fondului ONU pentru Populație în Moldova (UNFPA). Beneficiarii donației sunt maternitățile din opt raioane: Hîncești, Ungheni, Briceni, Edineț, Râșcani, Nisporeni, Cahul, Cantemir.

Seturile conțin produse igienice, soluții antiseptice, cuverturi și scutece sterile, instrumente medicale pentru asistența nașterilor, medicamente pentru facilitarea nașterilor și prevenirea complicațiilor. Valoarea donației este de circa 9 mii de dolari SUA.

Principala metodă de profilaxie împotriva numeroaselor boli infecțioase este imunizarea activă. Vaccinarea copiilor în republica se efectuează în conformitate cu prevederile Programului Național de Imunizări pe anii 2006-2010⁴. Începînd cu a. 2006, la nivel național se asigură acoperirea vaccinală antirujeolică (vaccin combinat împotriva rujeolei, oreionului, rubeolei) de peste 95% cu prima doză a copiilor pînă la 2 ani și cu o revaccinare la vârsta de 7 ani.

Programul Național de Imunizări a fost asigurat cu surse financiare la nivel de 100% din necesități, pentru care pînă la 31 decembrie 2009 au fost valorificate surse bugetare în sumă de 8.378,2 mii lei. În proces de avizare se află un nou proiect privind aprobarea Programului Național de Imunizări pe anii 2011-2015.

Au fost întreprinse măsuri concrete în scopul prevenirii răspîndirii gripei pandemice cu virusul gripal nou A (H1N1): s-a elaborat Planul-cadru intersectorial gradual pentru combaterea efectelor pandemiei în RM, aprobat prin HG nr. 824 din 15.12.2009 (MO nr.191-192/927, a. 2009).

A fost aprobată Hotărîrea Guvernului nr. 820 din 14.12.2009 cu privire la Comisia națională extraordinară de sănătate publică, care a substituit Comisia extraordinară antiepidemică republicană. Situația epidemiologică prin gripă și infecțiile respiratorii acute a fost examinată de 12 ori la Comisia extraordinară antiepidemică republicană, cu emiterea Hotărîrilor respective, elaborarea și aprobarea unui Program de acțiuni antigripal.

⁴ Programului Național de Imunizări pe anii 2006-2010, aprobat prin HG Nr523 din 16 mai 2006(MO nr.87-90, p.II, art.64, publicat la 9.06.2006)

Au fost recepționate 500.000 doze de vaccin contra gripei pandemice A(H1N1) oferite de Guvernului României și au fost vaccinate antigripal 744.996 persoane din contingentele de risc. Au fost elaborate și distribuite, inclusiv în raioanele de est ale țării 3.500 de ghiduri privind aspectele epidemiologice, clinice, de laborator, tratament și profilaxie a infecției cu virusul gripal uman A (H1N1).

S-au procurat medicamente necesare pentru tratamentul bolnavilor cu gripă și afecțiuni respiratorii acute, inclusiv preparatul antigripal Tamiflu, care au fost distribuite instituțiilor medico-sanitare de asistență primară și spitalicească. A fost negociată cu OMS donarea a 380.000 doze de vaccin pentru profilaxia specifică a gripei pandemice la copii.

La 16 decembrie 2009 s-a început în republică campania de vaccinare contra gripei A(H1N1), din primul lot de 150 mii de doze de vaccin, recepționat în calitate de donație de la Guvernul României.

(vi) fortificarea și extinderea în continuare a rețelei serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor și asigurarea accesului tinerilor la informare, la educație și la comunicare în probleme de sănătate;

În vederea îmbunătățirii calității serviciilor de sănătate acordate tinerilor, prin ordinul MS nr. 168 din 12 iunie 2009, au fost aprobate Standardele de calitate a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor.

În scopul evaluării cantitative și calitative a serviciilor de sănătate prestate tinerilor de Centrele de Sănătate Prietenoase Tinerilor, prin Ordinul Ministerului Sănătății nr. 434 din 30 noiembrie 2009, a fost aprobat formularul statistic nr. 49: „Darea de seamă privind serviciile de sănătate prietenoase tinerilor”.

În perioada 21 – 23 septembrie 2009, în or. Edinburg, Scoția, delegația Ministerului Sănătății a participat la lucrările Ședinței Consultative privind politicile și serviciile de sănătate prietenoase tinerilor, organizat de Organizația Mondială a Sănătății, la care au participat 130 de reprezentanți din 37 țări europene. Delegația Republicii Moldova a prezentat un raport cu privire la Restructurarea serviciilor medicale acordate elevilor în instituțiile de învățământ. Ca urmare, în perioada 8–10 septembrie 2009, cu suportul OMS, a fost desfășurat un atelier de lucru cu genericul „Îmbunătățirea serviciilor de sănătate în școli”, unde a fost pus în discuție proiectul Regulamentului – cadru de activitate a lucrătorului medical în instituțiile de învățământ pentru implementarea la nivel de țară a Nomenclatorului serviciilor suplimentare de sănătate acordate copiilor, elevilor și studenților în instituțiile de învățământ.

În perioada 12 – 16 octombrie 2009, au fost instruiți 23 lucrători medicali ai Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor în problemele de consiliere pre - și post - testare la HIV și hepatitele virale B, C. Întru fortificarea capacităților prestatorilor de servicii de sănătate în domeniul sănătății adolescentului, în perioada 9-13 noiembrie și 16-20 noiembrie 2009, au fost desfășurate 2 ateliere de lucru pentru medicii de familie, asistentele medicului de familie, medicii cabinetelor de sănătate a reproducerii. Au fost instruite 50 persoane în modulele de bază ce țin de sănătatea adolescenților.

În republică funcționează 47 de cabinete de sănătate a reproducerii, 12 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor, 3 Centre de Sănătate pentru Femei cu un spectru larg de servicii diagnostice-curative. Întru extinderea serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor și asigurarea unui proces integrat de planificare, organizare și coordonare a acestor servicii pe teritoriul republicii este aprobată componența nominală a Comitetului de Coordonare a procesului de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor (ordinul MS nr. 520 din 24 decembrie 2009).

Prin ordinul MS nr. 520 din 24 decembrie 2009, a fost instituit și aprobată componența nominală a Comitetului de Coordonare a procesului de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor.

În perioada 1 – 2 iunie 2010 a fost desfășurat atelierul de planificare a proiectului „Formarea deprinderilor de parentitudine responsabilă în procesul de extindere a serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor în Republica Moldova”, susținut de către SDC, prin care se propune de a desfășura spații prietenoase tinerilor în cadrul cabinetelor de sănătate a reproducerii pentru prestarea pachetului extins de servicii de sănătate prietenoase tinerilor, care include:

- Consultație medicală, inclusiv examinare, testare, tratament și reabilitare, în funcție de profilul și posibilitățile instituției care prestează SSPT;
- Consiliere și Testare Voluntară și Confidențială pentru HIV/SIDA și ITS;
- Consiliere orientată spre obținerea unui comportament sigur la tineri;
- Consiliere psihologică (în cadrul rezolvării complexe a problemelor medicale, cât și pe problemele specifice psihologice), inclusiv prin intermediul „Telefonului de încredere”;
- Consiliere socială/juridică (în rezolvare problemelor grupurilor social-vulnerabile, conflictelor sociale ale tinerilor etc.);
- Activități IEC (axate pe promovarea modului sănătos de viață, dezvoltarea deprinderilor de viață și prevenirea problemelor de sănătate);
- Referire la alte nivele și alte servicii pentru tineri;
- Activități organizator-metodice: asistență și consultanță instituțiilor și organizațiilor din teritoriu care prestează pachetul de bază de SSPT.

Este în curs de elaborare Ghidul de aplicare a standardelor de calitate ale serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor și setul de materiale informaționale pentru beneficiari (1 bucler promoțional al rețelei serviciilor de sănătate prietenoase tinerilor și 7 buclele tematice, în corespundere cu cele 7 probleme prioritare ale sănătății adolescenților: ITS/HIV/SIDA, sarcina nedorită, probleme de sănătate mintală în rezultatul abuzului de substanțe (alcoolism, narcomanie), tulburări psiho-emoționale și de personalitate, probleme de sănătate în rezultatul violenței, dereglări de nutriție, în special malnutriția (I, Fe), tulburări de dezvoltare în perioada pubertară.

În scopul consolidării institutului familiei, importanței mediului familial sănătos pentru creșterea unei generații sănătoase, promovarea modului sănătos de viață, de către Ministerul Sănătății a fost emis ordinul nr.274 din 27 aprilie 2010, întru participarea activă a lucrătorilor medicali în desfășurarea Festivalului Familiei, organizat în perioada 10 – 16 mai 2010.

Astfel, în perioada respectivă de către instituțiile medicale au fost petrecute serate de promovare a modului sănătos de viață, mese rotunde sub genericul educarea unei familii sănătoase, lecții, emisiuni televizate și la radiou, publicații în mass-media locală, emise buletine sanitare.

În cabinetele de sănătate a reproducerii s-au petrecut instruirii tematice cu tinerii înainte de căsătorie, medicii de familie au organizat convorbiri individuale și în grup cu tematica: planificarea familiei, profilaxia stresului cronic, educația igienică a tinerilor, acțiunea mediului asupra sănătății, etc.

În perioada 23 – 24 martie 2010, cu suportul Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), a fost organizată ședință privind „Evaluarea la mijloc de termen a implementării Strategiei Naționale a Sănătății Reproductive pe anii 2005 – 2015”, la care s-au prezentat rezultatele obținute și au fost stabilite activități de perspectivă pentru îmbunătățirea sănătății reproducerii în Republica Moldova, inclusiv a adolescenților și tinerilor. În prezent, este elaborat proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Strategiei în perioada anilor 2010 – 2015.

La data de 11 mai 2010, cu suportul OMS, a fost desfășurat atelierul de lucru „Revizuirea cadrului legal existent în domeniul sănătății reproducerii”, la care au fost prezentate rezultatele pilotării metodologiei OMS pentru consolidarea cadrului legal și politicilor în contextul dreptului omului pentru sănătatea sexuală, au fost stabilite activități pentru modificarea cadrului legal existent în Republica Moldova, în conformitate cu standardele europene.

În trimestrul IV al a. 2009 și 6 luni a. 2010, întru realizarea prevederilor Programului Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015⁵, au fost întreprinse un șir de măsuri pentru a oferi copiilor și adolescenților garanții din partea statului și a spori accesibilitatea acestora la servicii informaționale. Actualmente, în Republică activează 12 Centre de Sănătate Prietenoase Tinerilor, care au ca scop prevenirea infecțiilor cu transmitere sexuală, inclusiv HIV/SIDA, prevenirea fumatului, consumului de alcool și a utilizării de droguri printre adolescenți.

În colaborare cu Ministerul Educației și Tineretului, s-au desfășurat „Orele speciale” privind prevenirea gripei aviare și a noului tip de gripă A(H1N1). S-au petrecut lecții, discuții, mese rotunde, seminare-training în instituțiile preșcolare, gimnaziale și superioare de învățământ pe probleme de profilaxie HIV/SIDA, ITS, narcomaniei, alcoolismului și tabagismului.

În curricula „Educație civică” a USMF „N. Testemițanu” și Colegiile de Medicină este inclus cursul de educație pentru sănătate.

Anual se elaborează Planul activităților de promovare a cunoștințelor medico-igienice și se coordonează realizarea acestora cu Instituția Publică Națională a Audiovizualului „Compania Teleradio-Moldova”.

Ministerul Sănătății a organizat lansarea emisiunilor dedicate problemelor ocrotirii sănătății la televiziunea națională, canalul NIT, Prime TV, Euro TV, etc. și la posturile de radio.

În cadrul programelor informative și de divertisment sunt difuzate informații și comunicate pentru promovarea sănătății. La radioul național săptămânal se difuzează emisiunea „Medicina pentru toți”.

În februarie – mai a. 2010 s-a efectuat evaluarea Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010⁶, care a fost discutată la 25 mai a. 2010 în cadrul Colegiului Ministerului Sănătății.

Cu succes își desfășoară activitățile Forumul Teatral Deschis în prevenirea infecției HIV. La inițiativa Direcțiilor Raionale de Tineret și Sport, grupuri de actori-voluntari au vizitat 130 de comunități din țară, iar la spectacole au participat circa 38.511 de tineri și 2.593 de adulți.

În cadrul Centrelor de Resurse pentru tineri și Centrelor de Sănătate Prietenoase Tinerilor (CSPT) au fost organizate și petrecute 245 seminare, la care au participat 18.608 tineri. De serviciile CSPT au beneficiat 57.000 adolescenți. Au fost editate 252.500 exemplare de materiale informative, difuzate la posturile de televiziune emisiuni și filme - "Află Totul", "Test", "La fel ca și alții", "Nepăsarea", "Naiva HIV în organismul uman", "Prietenii sunt mereu alături", "Sunt mândru de tine" cu tematica respectării drepturilor persoanelor care trăiesc cu HIV.

Pentru a informa populația în domeniul profilaxiei infecției HIV și ITS, pe perioada 14 decembrie a. 2009 – 14 ianuarie a. 2010, în mun. Chișinău a circulat un camion publicitar pe traseul Gara feroviară - Gara auto de Nord și Gara auto de Sud Chișinău, cu spotul publicitar "Protejează-ți familia și pe tine de HIV și ITS".

Ministerul Sănătății în parteneriat cu Fundația SIDA Est-Vest a organizat festivalul filmului documentar dedicat Zilei Internaționale de Comemorare a persoanelor care au decedat de SIDA. Cu ocazia Zilei Internaționale de combatere a HIV/SIDA, 1 decembrie 2009, în republică s-au desfășurat acțiuni cu tema: "Accesul universal și drepturile omului".

Pe parcursul perioadei de referință, lucrătorii medicali au participat la 294 seminare de instruire, au publicat 79 materiale metodico-informative și 95 articole, au participat la 2.850 emisiuni radiofonice și 110 emisiuni televizate, au petrecut 7.412 prelegeri și 110 mii convorbiri.

(vii) fortificarea controlului asupra bolilor transmisibile, în special prin programele de combatere a bolilor reflectate în ODM (TBC, HIV/SIDA și ITS), cu accent sporit pe măsurile de prevenire în rîndul adolescenților și tinerilor, de transmitere pe

⁵ Programului Național de promovare a modului sănătos de viață pentru anii 2007-2015, aprobat prin HG Nr. din..

⁶ HG RM nr. 948 din 05.09.2005 „Cu privire la măsurile de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pentru anii 2006-2010”

verticală de la mamă la făt a infecției HIV, și prin desfășurarea campaniei naționale anti-HIV/SIDA;

Activitățile de realizare a Programului național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010 și Programului național de control și profilaxie a tuberculozei pentru anii 2006-2010 au fost discutate și la trei ședințe ale Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA.

O atenție deosebită a fost acordată activităților de perfectare a managementului medicamentelor antituberculoase.

În scopul monitorizării tratamentului pacienților cu tuberculoză multidrogrezistentă, conform standardelor de tratament și evidența utilizării medicamentelor antituberculoase, au fost supuse controlului IMSP IFP „Chiril Draganiuc” și Spitalului de Ftiziopneumologie Vorniceni în primul semestru al a. 2010.

În aprilie – iunie anul 2010 a fost instruit personalului medical implicat în procesarea datelor pentru Sistemele de monitorizare și evaluare a tuberculozei (SIME TB) și a infecției HIV/SIDA (SIME HIV).

În perioada 28 aprilie – 5 iunie a. 2010, în sistemul penitenciar al Republicii Moldova, s-a desfășurat prima etapă a campaniei de comunicare cu genericul: “E în puterea fiecăruia: tuberculoza poate fi tratată”, implementată de Asociația Obștească „Carlux” în parteneriat cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

În primul semestru a. 2010, în conformitate cu ordinul MS nr. 273 din 26.04.2010 „Cu privire la instituirea grupului de lucru privind respectarea drepturilor omului în domeniul sănătății publice”, a fost lansat procesul de expertizare a actelor legislative și normative, inclusiv din domeniul tuberculozei și HIV/SIDA. În acest context, experții ONU în drepturile omului, de comun cu grupul tehnic de lucru din domeniu, au propus modificări la HG nr. 472 din 07.08.2009 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de aplicare a tratamentului coercitiv persoanelor bolnave de tuberculoză contagioasă.

Activitățile de control a tuberculozei în Republica Moldova, pe perioada septembrie 2009 – septembrie 2010, au fost orientate spre stabilizarea situației epidemice și reducerea răspândirii infecției în societate. Implementarea Strategiei DOTS, realizată în conformitate cu prevederile Programului național de control și profilaxie a tuberculozei⁷ au contribuit la menținerea tendinței de stabilizare a valorii indicatorilor de bază.

În primul semestru al anului 2010 au fost înregistrate 2.560 cazuri noi și recidive a procesului de tuberculoză, față de 2.574 cazuri înregistrate în aceeași perioadă a anului 2009. Referitor la cazurile noi avem o creștere cu circa 2% fiind înregistrate 2080 cazuri față de 2041, înregistrate în I semestru al anului 2009. În proces de avizare se află un nou Program național de control și profilaxie a tuberculozei pe anii 2011-2015.

În anul 2009 au fost înregistrate 4.744 cazuri noi și recidive de tuberculoză, cu o incidență globală de 116,9 la 100 mii populație, ceea ce constituie cu 3,9% mai puțin decât în anul 2008, când au fost înregistrate 4.940 cazuri cu o incidență de 120,5 la 100 mii populație.

În pofida faptului, că indicatorul incidenței globale a diminuat, situația epidemiologică rămâne complicată. Indicatorul mortalității își păstrează valoarea înaltă, fiind în creștere în a. 2009 (17,9 cazuri de deces la 100 mii populație), ceea ce depășește cu 3% nivelul anului 2008 (17,4 decese la 100 mii populație). Astfel, probabilitatea atingerii către a. 2010 a țintei a 3a din Obiectivul 6 (15 cazuri de deces la 100 mii populație) din „Obiectivele de Dezvoltare a Mileniului” (ODM) se diminuează.

În perioada noiembrie 2009 – 1 septembrie 2010 în sistemul informațional SIME TB au fost înregistrate 4.632 cazuri noi și recidive ale tuberculozei (date generate la 01.09.2010).

Rămâne mult sub valorile scontate rata succesului tratamentului, care pentru a. 2008 a constituit 55,9%, vis-a-vis de 85%, recomandate OMS.

⁷ HGRM nr. 1409 din 30.12.2005 „Cu privire la aprobarea Programului național de control și profilaxie a tuberculozei pentru anii 2006-2010 ”

Prezintă îngrijorare creșterea pe perioada a. 2006-2009 a numărului de cazuri de tuberculoză multidrorezistentă. În a. 2009 rata cazurilor de tuberculoză multidrorezistentă constituie 42,39% din numărul total de bolnavi înregistrați, fiind la același nivel cu a.2008.

La 15 octombrie 2009, delegația oficială a MS a participat în cadrul Reuniunii de Nivel Înalt cu genericul „Declarația de la Berlin privind Tuberculoza: continuarea Dialogului de Nivel Înalt al Statelor din cadrul Regiunii Europene a Organizației Mondiale a Sănătății cu o prioritate majoră de Control a Tuberculozei”.

S-a finisat elaborarea proiectului Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2011-2015 și a proiectului Programului național de control și profilaxie a tuberculozei pentru anii 2011-2015. În scopul evaluării proiectelor Fondului Global în Republica Moldova, proiectele Programelor au fost discutate la ședința Consiliului Național de Coordonare TB/SIDA în iulie a. 2010.

Proiectul Programului Național de control și Profilaxie a tuberculozei pentru anii 2011-2015 și proiectul Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2011-2015 au fost discutate la ședința Consiliului Sectorial de Sănătate în domeniul asistenței externe, ce a fost organizată la data de 9 iulie a. 2010.

În august a. 2010, la ședința Colegiului Ministerului Sănătății s-a discutat realizarea Programului Național de control și profilaxie a tuberculozei pe anii 2006 – 2010” și a fost propus proiectul noului Programului Național de control a tuberculozei pentru anii 2011 – 2015.

O atenție deosebită a fost acordată activităților de perfectare a managementului medicamentelor antituberculoase. În scopul monitorizării tratamentului pacienților cu tuberculoză multidrorezistentă, conform standardelor de tratament și evidența utilizării medicamentelor antituberculoase, au fost supuse controlului IMSP IFP „Chiril Draganiuc” și Spitalului de Ftiziopneumologie Vorniceni în primul semestru al a. 2010.

Programul Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010

În perioada de referință Ministerul Sănătății de comun cu Ministerul Justiției, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Educației, Ministerul Afacerilor Interne și societatea civilă a continuat realizarea strategiilor și activităților Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA/ITS pe anii 2006-2010.

În perioada 25 septembrie 2009 – 1 septembrie 2010, în vederea consolidării cadrului juridic de colaborare bilaterală și multilaterală în domeniul sănătății au fost realizate activități asupra Proiectului Programului de acțiuni comune al statelor-membre ale Comunității Statelor Independente privind combaterea HIV/SIDA pentru anii 2007-2011.

Continuă realizarea strategiilor de contracarare a epidemiei bazate pe principiul „Tripartit” de activitate. În cadrul Centrului Național de Sănătate Publică, în mai anul 2010, a fost creat „Centrul Național de Prevenire și control HIV/SIDA” ca structura unică de monitorizare și evaluare a activităților și strategiilor Programului. În februarie – mai a. 2010 s-a efectuat evaluarea Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010, care a fost discutată la 25 mai a. 2010 în cadrul Colegiului Ministerului Sănătății.

Supravegherea epidemiologică a infecției HIV/SIDA se efectuează în conformitate cu Standardul Național ajustat la cerințele Uniunii Europene.

Anual, către 25 august Centrul SIDA raportează Centrului European de Prevenire și Control a Maladiilor despre înregistrarea cazurilor noi de HIV/SIDA. Pentru a. 2009 au fost raportate: incidența prin HIV-709 cazuri, maladia SIDA- 277 cazuri.

Incidența prin HIV/SIDA pentru a. 2009 a diminuat ușor până la 17,2 cazuri la 100.000 de locuitori (în a. 2008-19,4 cazuri la 100.000 locuitori).

În laboratorul de diagnosticare și referință pe perioada primului semestru a. 2010 s-au efectuat 149.676 analize de screening la marcherii HIV, din ele infecția HIV a fost confirmată la 161 persoane, inclusiv 62 persoane din teritoriile de est ale Republicii. În a. 2009 au fost efectuate 342.666 teste screening la marcherii HIV.

Pe parcursul a 6 luni 2010 în Republica Moldova au fost înregistrate 374 cazuri noi a infecției HIV în comparație cu 370 cazuri în perioada respectivă a anului 2009, inclusiv în teritoriile de pe malul drept 246 (227 în 2009), în teritoriile de est respectiv 128 și 143.

În rândul gravidelor - 46 cazuri (MD- 34 și MS - 12), cu transmitere perinatală - 4 cazuri.

În perioada de referință au fost organizate și petrecute 12 ateliere de lucru, elaborați 25 indicatori UNGAAS și indicatorii de monitorizare a rezultatelor implementării grantului FGSTM, runda 6, (oferit în suportul implementării Programului Național de prevenire și control al HIV/SIDA/ITS) și Buletinul informativ privind situația în infecția HIV/SIDA pe a. 2009 și primul trimestru a. 2010, trasate sarcinile pentru a. 2010. Informațiile au fost plasate pe pagina Web a Centrului Național de Sănătate Publică.

În perioada primului trimestru al a. 2010 au fost pregătite și prezentate Guvernului RM și Organizațiilor internaționale UNAIDS, OMS unsprezece informații analitice cu privire la realizarea Programului Național de profilaxie și control al infecției HIV/SIDA și infecțiilor cu transmitere sexuală pe anii 2006-2010.

Au fost evaluate activitățile Centrelor de Testare Voluntară (CTV) în IMSP Anenii-Noi, Ștefan-Vodă, Cahul, Vulcănești, Leova, Cimișlia, Comrat, Hîncești. Fălești și laboratoare din Căușeni. Leova. Ungheni și Cahul.

În contextul diminuării stigmei, discriminării și creșterii confidențialității în sectorul de sănătate, au fost elaborate și editate postere, pliante și 2 ghiduri pentru lucrători medicali și formatori cu tematica: „Reducerea stigmei și discriminării în infecția HIV”.

De comun cu societatea civilă se realizează 49 programe și proiecte profilactice în rândurile consumatorilor de droguri injectabile, cu desfășurarea activităților în 20 localități din țară.

În Republică este asigurat accesul universal al persoanelor cu infecția HIV/SIDA la tratamentul antiretroviral (ARV) conform Protocoalelor Naționale. Actualmente, la tratament ARV se află 985 persoane, inclusiv 209 persoane din teritoriile de est ale republicii.

În scopul prevenirii transmiterii infecției HIV/SIDA de la mamă la făt, toate gravidele sunt consiliate și testate. Au fost testate la infecția HIV 99,4% gravide care s-au aflat sub supravegherea medicilor în anul 2009. Suplimentar, în acest scop, IMSP Spitalele Raionale au recepționat 5 mii de teste rapide pentru depistarea anticorpilor anti-HIV 1/2.

În a. 2009 au primit tratament profilactic 76 de gravide seropozitive și 76 copii nou născuți. În primele 8 luni ale a. 2010, au inițiat tratament antiretroviral 134 pacienți, din ei 130 adulți și 4 copii HIV infectați. Tratament profilactic au primit 29 de gravide seropozitive și 29 copii născuți. S-au efectuat 2.124 investigații de Reacții de Polimerizare în lanț (PCR) și 1.681 investigații imunologice.

În iulie anul 2010 a fost pregătită nota informativă pentru a 18-cea Conferință Internațională cu genericul „Aspirațiile în calea riscului: Depășirea barierelor pentru obținerea unei politici mai bun în domeniul HIV/SIDA pentru grupurile de populație cu risc sporit de infectare HIV în Europa de Est, Discutarea și Abordarea în cadrul Comunității”, care a avut loc 21.07.2010.

Pe parcursul lunii august a. 2010 au avut loc întrevederea cu expertul internațional în cadrul Misiunii de consultanță în elaborarea Conceptului managementului de caz de supraveghere medicală și decentralizarea tratamentului antiretroviral. La moment, se elaborează actele normative necesare în acest domeniu.

În cadrul proiectului internațional PHH/USAID „Prevenirea HIV/SIDA și a hepatitelor virale” au fost instruiți 230 medici laboranți în domeniul epidemiologiei, etiologie, diagnosticului și profilaxiei hepatitelor virale.

Campania națională anti HIV/SIDA, inclusiv pentru schimbarea comportamentului în rândul adolescenților cu risc sporit de infectare HIV și pentru combaterea stigmei, discriminării și izolării copiilor afectați de HIV și familiilor lor a fost inițiată și realizată pe parcursul lunilor mai-decembrie. În cadrul Campaniei au fost realizate - 26 de acțiuni creative de profilaxie a infecției HIV, 2 talk show-uri televizate, 3 filme documentare. Au fost inițiate activități de prevenire în rândurile migranților (punctele de trecere a frontierei Leușeni, Sculeni, Aeroportul Internațional Chișinău, Gara Feroviară Chișinău), unde au fost instalate panouri și distribuite agende și ghiduri pentru călători - 84.800 exemplare și 36.840 prezervative, concurs cu premiere pentru a marca Ziua Globală împotriva SIDA - 1 decembrie.

Pentru a. 2010, în cadrul campaniei, au fost realizate: 27 activități referitor la tururi de conexiune a inimilor (prezentări școlare de 2 ore); 11 activități - skills4life (curs de instruire de 5 zile); 36 activități - act4life (acțiune pentru viață – evenimente sociale de profilaxie a infecției HIV și SIDA). Traininguri pentru voluntari și formatori *dance4life* - în luna aprilie, în perioada 2-6 aprilie și 7-11 aprilie au fost instruiți 27 de tineri pentru echipa proiectului “Dansează pentru viață” din Tiraspol și 29 de tineri pentru echipa din Chișinău. Filme derulate – “La fel ca alții”, “Află totul” și 6 filme adaptate pentru Republica Moldova: “Testul”, “Nepăsarea”, “Naiva”, “HIV în organismul uman”, „Prietenii sunt mereu alături”, „Sunt mândru de tine” - 21 derulări.

(viii) reducerea poverii bolilor nontransmisibile, în special prin prevenirea maladiilor prin carență de micronutrienți (fier și iod), precum și prin lansarea campaniilor naționale antifumat, antialcool și de prevenire a traumatismelor și a accidentelor la copii.

Deficitul de micronutrienți este un factor determinant pentru unele maladii, în special în rândul copiilor și femeilor. Prevenirea afectării intelectului la copii și a anemiilor, este una din cele mai cost-eficiente intervenții pentru îmbunătățirea sănătății populației. Aceasta se datorează faptului că resursele financiare enorme utilizate în sistemul de sănătate pentru tratamentul multor boli și afecțiuni care apar în lanț din cauza deficitului de iod, fier și acid folic, pot fi direcționate pentru îmbunătățirea calității tratamentului altor maladii care nu pot fi prevenite prin asemenea intervenții. Dar factorii de risc pentru maladiile date sînt în afara sistemului medical, de aceea, conform prevederilor Politicii Naționale de Sănătate, Ministerul Sănătății a conlucrat cu acele autorități ale administrației publice centrale, politicile cărora au impact asupra sănătății.

În primul trimestru al anului 2010 a fost evaluat Programul național de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod⁸. În trimestrul I curent au fost importate 25140,959 tone de sare alimentară, conform datelor prezentate de Serviciului Vamal. 83% dintre întreprinderile de comerț și 97,1% dintre întreprinderile de alimentație publică și 100% dintre blocurile alimentare ale instituțiilor pentru copii și adolescenți, verificate, comercializează/utilizează sare alimentară iodată. 96% dintre probele de sare iodată analizate conțin cantități adecvate de iod (25 mg și mai mult de iod per kg de sare). Analiza impactului iodării sării asupra statutului nutrițional al populației (ioduria) urmează să fie efectuată în trimestrul IV 2010. Proiectul planului național de reducere a afecțiunilor determinate de deficiența de fier și acid folic este în curs de elaborare. De asemenea a fost elaborat un nou proiect de Program național, care a fost transmis spre consultare și avizare autorităților și altor instituții și organizații interesate.

Ministerul Sănătății în comun cu UNICEF Moldova a elaborat aplicația de proiect regional de fortificare a făinii cu fier și acid folic, care a fost acceptată de UNICEF, Geneva. Proiectul va fi inițiat pe parcursul anului 2010.

Întru asigurarea unui mediu sigur de dezvoltare și creștere a copilului, în cadrul proiectului moldo-elvețian „Regionalizarea Serviciilor Pediatriche de Urgență și Terapie Intensivă în Republica Moldova” (REPEMOL) este în desfășurare Campania Națională de Comunicare ”O casă fără pericol pentru copilul tău!”, care include trei arii tematice: arsuri și opăririi, intoxicații și otrăviri; înec și submersiune. La 22 octombrie 2009, Ministerul Sănătății a desfășurat un seminar de instruire pentru vicedirectorii în asistența medicală mamei și copilului din Centrele Medicilor de Familie/Asociațiile Medicale Teritoriale, responsabili de procesul de desfășurare a Campaniei, cu prezentarea materialelor de comunicare, principiile de colaborare cu mass-media, identificarea celor mai eficiente modalități de informare și mobilizare comunitară. În perioada 9-30 noiembrie 2009 s-a desfășurat lunarul combaterii alcoolismului și tabagismului, în cadrul căruia a fost sensibilizată populația despre efectele negative ale tutunului și alcoolului. Astfel, au fost difuzate 25 emisiuni TV, 68 emisiuni Radio, publicate 35 articole în presa cu tematica antialcool și antifumat.

Pe parcursul semestrului I 2010 la nivel central la capitolul profilaxia deprinderilor dăunătoare, inclusiv profilaxia tabagismului au fost organizate difuzarea peste 15 de emisiuni

⁸ HGRM nr.539 din 17.05.2007 Programul național de eradicare a tulburărilor prin deficit de iod pînă în anul 2010

radio, 9 emisiuni. Au fost publicate 9 articole, în sursele mass-media scrise. În republică au fost organizate 116 seminare pentru diferite categorii de lucrători medicali, au fost elaborate 57 materiale metodic – informative, 24 de emisiuni TV, 1077 emisiuni radio, în presă s-au publicat 64 articole. De asemenea a fost susținute 4115 prelegeri și 75160 convorbiri individuale și în grup, organizate 108 de serate tematice și de întrebări și răspunsuri, s-au elaborat 851 de buletine sanitare, panouri de întrebări și răspunsuri, ungherașe sanitare,

Pe parcursul semestrului I a. 2010 în scopul aducerii legislației în vigoare și a actelor normative în concordanță cu prevederile legii nominalizate a fost elaborat Planul de acțiuni privind punerea în aplicare a Legii nr.278 din 14.12.2007 cu privire la tutun și la articolele din tutun.

4.2.2. Creșterea accesului la serviciile de sănătate prin utilizarea la eficiență maximă a resurselor financiare și prin ridicarea gradului de cuprindere a populației în sistemul de asigurări medicale obligatorii

În scopul eficientizării utilizării resurselor financiare și sporirii calității serviciilor medicale a fost inițiată procedura de recrutare a unei companii internaționale de consultanță, care va acorda asistență tehnică Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină în vederea îmbunătățirii mecanismului de plată a prestatorilor, bazat pe caz-mixt, cu ajustarea metodologiei costurilor acestora. Concomitent, au fost elaborate și vor fi propuse recomandări privind îmbunătățirea conținutului contractului și a procesului de contractare, bazate pe performanțe și rezultate.

Prin ordinul comun al Ministerului Sănătății și Companiei Naționale de Asigurări în Medicină nr. 522/207-A din 24.12.2009 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2010 a Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală a fost stabilită modalitatea de plată și criteriile privind contractarea prestatorilor de servicii medicale pe următoarele tipuri de asistență medicală: asistență medicală urgentă prespitalicească; asistență medicală primară; asistență medicală specializată de ambulator; asistență medicală spitalicească; servicii medicale de înaltă performanță; îngrijiri medicale la domiciliu. Pentru contractarea serviciilor medicale au fost aprobate următoarele metode de plată a prestatorilor de servicii medicale: per capita; per serviciu; per caz tratat; per vizită (în „cazul asistat” de îngrijiri medicale la domiciliu); buget global; plata retrospectivă per serviciu în limitele bugetului contactat; bonificația pentru indicatorii de performanță.

În a. 2009 cuantumul resurselor financiare alocat sistemului de sănătate a constituit 3.846,8 mln. lei, cu 453,9 mln. lei mai mult comparativ cu a. 2008 (indicele prețului de consum în a. 2009 a fost de 100%). În a. 2010 pentru sănătate a fost aprobată suma de 4.040,9 mln. lei (indicele prețului de consum prognozat este de 109,3%), în a. 2011 cuantumul alocațiilor pentru sănătate este prognozat în sumă de 4.256,5 mln. (rata inflației prognozată este de 6%).

Conform prevederilor Legii fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe a. 2009 nr. 263-XVI din 11.12.2008, cu modificările ulterioare, în a. 2009 pentru asistența medicală primară au fost alocate 924,5 mln. lei, ceea ce constituie 31,2% din fondul de bază, inclusiv, pentru noiembrie-decembrie a. 2009 au fost alocate 198,1 mln. lei.

Prin Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe a. 2010 nr. 128-XVIII din 23.12.2009, în urma modificărilor operate, s-a menținut cota de 30% din alocațiile fondului de bază pentru asistența medicală primară. Pentru 7 luni ale a. 2010 serviciile de asistență medicală primară au fost achitate în sumă de 566,9 mln. lei, ceea ce constituie 32,1% din fondul de bază.

Pentru medicamente compensate în a. 2010 sunt aprobate mijloace în sumă de 112,0 mln. lei sau cu 51,2% mai mult în comparație cu suma achitată în a. 2009 (74,1 mln. lei).

Măsurile întreprinse de către CNAM au făcut posibilă majorarea numărului polițelor realizate pînă la 01.07.2010 față de perioada respectivă a anului 2009, de la 23,9 mii la 31,3 mii.

4.2.2.1. Sporirea echității în finanțarea serviciilor de sănătate și a protecției populației împotriva riscului financiar și creșterea transparenței în alocarea și utilizarea resurselor financiare:

(i) îmbunătățirea sistemului de asigurări medicale obligatorii prin flexibilizarea mecanismului de achitare a contribuțiilor ajustate la sursele de venit și prin asigurarea transparenței efective a alocărilor de resurse pentru protecția financiară a cetățenilor;

În lunile noiembrie-decembrie a. 2009, în fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, au fost acumulate prime de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă achitate de persoanele fizice în sumă de 721,1 mii lei.

Activitatea Agențiilor Teritoriale în domeniul acumulării primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă se monitorizează de către CNAM permanent. Astfel, la 12 mai 2010, a avut loc ședința directorului general cu directorii agențiilor teritoriale ale CNAM, la care s-au analizat rezultatele îndeplinirii planului de acumulare a primelor de asigurare în sumă fixă, încasată în perioada lunilor ianuarie – aprilie 2010 și urma să-și intensifice activitatea, mobilizându-și eforturile pentru acoperirea la maxim a populației cu asigurări obligatorii de asistență medicală și servicii medicale.

În cadrul sub-componentei 1.2 „Finanțarea asistenței medicale și plata prestatorilor” a Proiectului „Servicii de Sănătate și Asistență Socială” (SSAS), a fost planificat și efectuat un studiu cu înaintarea recomandărilor pentru extinderea cuprinderii cu asigurări medicale obligatorii a persoanelor auto-angajate în sectorul privat.

Această activitate a fost realizată cu suportul unui grup de experți internaționali contractați de Organizația Mondială a Sănătății (OMS).

Grupul de experți din partea OMS, a evaluat sistemul în vederea elaborării și verificării diferitor opțiuni de extindere a cuprinderii cu asigurări medicale obligatorii a populației. Propunerile experților din partea OMS au fost discutate în cadrul meselor rotunde, organizate de către MS cu participarea persoanelor cheie și autoritățile decizionale din RM.

Ca urmare a re-evaluării tuturor datelor colectate și a informației generate din opiniile respondenților și participanților la mesele rotunde, organizate de MS și grupul de experți, la data de 24 noiembrie a. 2009, a fost organizat atelierul de lucru cu prezentarea proiectului raportului final și a planului de acțiuni privind implementarea propunerilor elaborate. O parte din recomandările respective au fost luate la baza intervențiilor reflectate în documentele de politici, elaborate de către MS în contextul Programului de activitate a Guvernului pentru anii 2009-2011.

La planificarea volumului de servicii medicale pentru anul 2010 s-a ținut cont de ponderea reală a diferitor tipuri de asistență medicală în teritoriile administrative și la diverse etape de acordare a serviciilor medicale, de fluxul real al pacienților și de realizarea treptată a echității în distribuirea surselor financiare. Ca urmare, repartizarea mijloacelor fondului de bază pe tipuri de asistență medicală s-a efectuat diferențiat, în conformitate cu programele și subprogramele stabilite, în contextul priorităților și angajamentelor sistemului de sănătate și măsurilor anti-criză, orientate de a asigura protecția financiară și accesul populației la serviciile medicale esențiale.

Aceste măsuri includ asigurarea accesului întregii populații la asistența urgentă prespitalicească și asistența medicală primară, prin realocarea mijloacelor financiare acumulate în fondul AOAM din contul transferurilor din bugetul de stat concomitent cu optimizarea conținutului Programului unic; acordarea subvențiilor din contul bugetului de stat persoanelor vulnerabile din punct de vedere economico-financiar pentru acoperirea costului polițelor de AOAM; extinderea listei medicamentelor parțial și/sau integral compensate din fondul AOAM prin includerea medicamentelor esențiale și generice cu substituirea concomitentă a celor costisitoare. De asemenea, persoanele neasigurate beneficiază de asistență medicală specializată de ambulator (în infecția HIV/SIDA) și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice (tuberculoza; psihozele și alte tulburări mentale și de comportament în forme acute; alcoolismul și narcomania, în caz de urgență medicală; afecțiunile oncologice și hematologice maligne confirmate; HIV/SIDA și sifilisul; maladiile infecțioase (SARS, holera, ciurma, antraxul, difteria, hepatita A acută, boala meningococică, febra tifoidă, febra hemoragică virală)).

În cadrul asistenței medicale specializate de ambulator a sporit accesul persoanelor asigurate la consultațiile specialiștilor de profil la specialitățile oftalmologie, ginecologie, otorinolaringologie, și de asemenea, la spitalizare în cazul maladiilor cronice ce prezintă risc de invaliditate și necesită tratament de recuperare și reabilitare în condiții spitalicești.

Pentru sporirea utilizării eficiente a mijloacelor alocate spitalelor, în anul 2010, achitarea serviciilor medicale în cadrul asistenței medicale spitalicești continuă pe principiul de “*caz tratat*” pe profiluri de specialitate, diferențiate pentru spitalele raionale, municipale și republicane și care va include unele profiluri noi de maladii și patologii asociate.

De asemenea, se implementează treptat a co-plățile în spitalele municipale și de nivel terțiar, concomitent cu dreptul de alegere liberă a acestora de către pacient, în vederea ameliorării subfinanțării și descurajării solicitărilor excesive la servicii spitalicești.

Pentru anul 2010 este prevăzută mărirea numărului de cazuri tratate pentru hepatitele virale C, tratamentul cărora deși este destul de costisitor, necesită o atenție sporită din partea statului.

De la începutul a. 2009 și perioada primului semestru al a. 2010, au beneficiat de tratament antiviral 131 pacienți. Pe parcursul primelor 8 luni ale a. 2010, 50 pacienți cu hepatită virală C au inițiat tratament antiviral.

Vor fi menținute și extinse prioritățile pentru unele categorii de pacienți de a beneficia de anumite tipuri de servicii medicale, inclusiv a gravidelor de a fi spitalizate pentru naștere în instituția medico-sanitară solicitată, indiferent de locul de trai.

4.2.2.2. Acoperirea mai amplă a populației cu asigurări obligatorii de asistență medicală în mediul rural:

- (i) *dezvoltarea mecanismelor de motivare, inclusiv prin programe adecvate de informare a populației autoangajate din sectorul agrar, pentru a se include în schema de asigurare obligatorie de asistență medicală.*

Compania Națională de Asigurări în Medicină, prin scrisoarea nr. 01/5-11-180/1227 din 19.08.2009, a remis MS spre examinare și aprobare Planul elaborat de sporire a acoperirii populației cu asigurări obligatorii de asistență medicală.

Conform datelor Biroului Național de Statistică (BNS), în a. 2009, rata de acoperire cu asigurări medicale obligatorii a constituit 76,8% din populație.

În scopul sporirii numărului de asigurați, încadrați în sistemul asigurării obligatorii de asistență medicală, în Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pe a. 2010 nr. 128-XVIII din 23.12.2009, este păstrată reducerea mărimii primei de asigurare obligatorie de asistență medicală stabilită în sumă fixă pentru unele categorii de plătitori, achitată în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii în cauză, în mărime de 50%. Suplimentar, prin Legea nominalizată, este prevăzută o reducere de 75% a primei de asigurare pentru proprietarii de terenuri agricole, achitată în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a Legii în cauză.

Prin Legea nr. 108 din 17.12.2009, au fost operate modificări la art. 5 din Legea nr. 1585-XIII din 27.02.1998 „Cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”, care au stabilit, că în cazul persoanelor neasigurate, cheltuielile pentru asistența medicală urgentă prespitalicească, asistența medicală primară, precum și asistența medicală specializată de ambulator și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, se acoperă din contul mijloacelor fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, conform listei stabilite de MS. Astfel, toată populația are acces la tipurile menționate de asistență medicală, finanțată din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.

Prin ordinul nr. 06-A din 20.01.10 a fost aprobat Planul lunar de acumulare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, ce urmează a fi încasate în a. 2010 de fiecare Agenție Teritorială a CNAM.

Prin ordinul CNAM nr. 16-A din 01.02.2010, a fost aprobată procedura de eliberare prin intermediul Agențiilor Teritoriale a polițelor de asigurare persoanelor ce beneficiază de reducere în mărime de 75%; procedura de raportare privind realizarea polițelor de asigurare, au fost

aprobate formularele de raportare nr. 06-1/r, nr. 06-2/r și nr. 06-3/r și planul polițelor de asigurare pentru a. 2010.

În conformitate cu tendințele înregistrate în datele statistice și solicitările persoanelor asigurate, pentru anul 2010 au crescut proporțional spectrul și numărul serviciilor medicale de înaltă performanță, inclusiv cu mărirea cotei acordate populației din sectorul rural și categoriilor dezavantajate.

Pentru anul 2010 este contractat un număr mai mare de prestatori de îngrijiri medicale la domiciliu, care va permite sporirea accesului persoanelor în etate, singuratice și cu disabilități de a beneficia de acest tip de asistență medico-socială, recomandată de experții internaționali și ai OMS.